

REFERAT

MØTE: Referansegruppemøte, Forvaltningsplan for Røstøyan landskapsvernområde og Nykan naturreservat

Tid: 25.03.2015
Sted: Røst rådhus
Møteleder: Mia M. Husdal – Fylkesmannen i Nordland
Referent: Charlotte A. Lassen – Fylkesmannen i Nordland
Tilstede: Tom Ragnar Pedersen – Røst kommune, Steve Baines – Norsk Ornitologisk forening, Harald Borthem- Røst Jeger- og Fiskeforening, Arnfinn Ellingsen – Grunneier/hytteieier, Tor-Arne Andreassen – Røst kommune, Toril Jørgensen – Røst beitelag.
Meldt fravær: Terje Abrahamsen – Kystverket, Tor Kristian Storvik – Nordland fylkeskommune, Einar Stamnes – Grunneier/hytteieier, Sverre Adolfsen – Røst fiskarlag, Tore Ivar Johansen – Røst næringsforening.

SAKSLISTE

FMNO informerer om prosess og referansegruppe. Det ønskes innspill på dagens og tidligere tiders bruk. Ramsar-status gjør at det må brukes en bestemt mal for planen.

Brukshistorie

Hytter og jaktbuer

Bortsett fra på Skomvær, har det en bygning vært benyttet til helårsbolig i Røstøyan Landskapsvernområdet, nemlig Krest' i Andersahuset på Sandøya. I tillegg er det en del gamle gammer og krypinn til fangst og fiske.

- Fastboende på Sandøya til ut på 30 - tallet.
- Den eldste hytta på Sandøya ble bygget på 20 - / 30 - tallet.
- Der var også en hvelvet båt med steinmur under fra samme tidsepoke, brukt til overnatting
- Annen hytte på Sandøya trolig bygget på 30 - tallet
- Gammel hytte på Eidet i Storfjellet, trolig fra 20-/30 -tallet
- Gamme i Storfjellet som kan være eldre enn 20-/30 -tallet
- Eivind Ekrem - hytta på Husan i Storfjellet er minst fra 20-/ 30 tallet
- Hytta i Buværet ble bygd på 60 - tallet
- To hytter i Hernyken - begge fra 20-/30 tallet
- En hytte på innersida av Vedøya trolig fra 20-/30 - tallet(rester finnes trolig ennå)
- En hytte på Grindteigen (Hyttebukta) fra 20-/30 -tallet
- Forskerhytte på Grindteigen bygget på 60 - tallet
- Gamle brønner i Hernyken og på Sandøya

Slått og beite

- Siste slått på Skomvær i 77/78. Slåtten ble da tørket på marka.
- Slått på Skomvær i oktober 2014 med slåttemaskin. Mye tuedannelse vanskeliggjør slåtten Dette var klargjøring for 2015 sesong. Slåtten vil de første årene være av dårlig kvalitet.

-
- På Vedøy og Hernyken går det gammelnorsk spælsau
 - Ikke beite på Vestskjerholmen (kartet viser feil)
 - Det er ikke helårsbeite i området blant annet pga. krav fra Mattilsynet om leskjul og tilsyn
 - Nykene er mest aktuelle for vinterbeite

FMNO opplyser om at Kystverket ikke ønsker beite på Skomvær fordi det ikke er ferskvann tilgjengelig. FMNO påpeker at etablering av leskjul er søknadspliktig, men siden kulturlandskap er en del av verneformålet vil det kanskje være aktuelt å gi dispensasjon til leskjul

Fiske

Generelt lite kommersielt fiske, men tidligere var det mye steinbitfiske i Åfjorden (området mellom Vedøy og Storfjell), mens det i dag er kommersielt kveitefiske.

Sperre/sankegjerde

Det ble satt streker i kartet (Vedøya og Storfjellet) hvor sankegjerdene går. Det er flere sperregjerder som ikke ble inntegnet, godt mulig at de er ødelagt. Det ble foreslått å kartlegge gjerdene på en eventuell befaring. På Sør-Ternholmen og nord på Storfjellet er gamle steingjerder som fungerer som vindskjerming for sauene.

Dagens bruk

Friluftsliv

Toppturer er vanlig på Storfjellet og Vedøya (ruter ble inntegnet på kart). FMNO opplyste om at en lettere tilrettelegging for friluftsliv kan være aktuelt, men det må tas hensyn til landskapet og fuglelivet. Dette vil regnes som kanalisering av ferdsel. Allment tilgjengelige områder ses på som positivt av beitelaget.

Det var enighet om at beste plassering for en tursti på Storfjellet vil være opp Vestdalen (Storfjellet), da hyttene på den siden er mest i bruk. I tillegg kan det være aktuelt med lignende tiltak i Vedøyhamna. Flytebrygge og bål plass ble nevnt som aktuelle tilretteleggingstiltak. NOF påpekte at det er lunde stort sett overalt på Storfjellet, spesielt på Eidet.

Hornøya og Runde ble trukket frem som gode eksempler på tilrettelegging i forhold til friluftsliv og hobbyornitologi.

Jakt

RJFF opplyste om at det foregår skarv- og seljakt (havert og steinkobbe) i området. Seljakt spesielt i områdene vest for Sandøya og øst for Skomvær.

Eggsanking

Det foregår fortsatt sanking av egg fra svartbak og gråmåke. Det er nærmest oppfattet som en allemannsrett og er ikke lenger knyttet til grunneierretten. Tidligere foregikk det i større skala.

Fiske

Det foregår fritidsfiske i hele landskapsvernområdet, men landfester er lite hensiktsmessig ut fra dagens behov. Det er et beskjedent krabbefiske på Hernyken (forskningsstasjonen).

Trusler

Nedgang i sjøfuglebestand

NOF opplever at de lokale turoperatørene (RIB og Inger Helene) viser respekt for sjøfuglene. Trafikk med hurtiggående båter (øvrige befolkning samt sportsfiskere) kan utgjøre en trussel.

Gjengroing

Beitelaget forteller at det er ikke antydning til bjørkekratt eller lignende i området, men det en del tuevekst pga. for lite beite (Storfjellet og Vedøya).

FMNO mener det er vanskelig å forutsi effekten av opphørt beite, men i forvaltningsplanen er det satt et bevaringsmål for å overvåke om det vil gro igjen.

Kulturminner

Norsk institutt for kulturminneforskning har restaurert hulemaleriene i Helvete, Fylkeskommunen vil gjerne unngå å legge inn tiltak i forvaltningsplanen som kanalisierer ferdsel dit.

Det var generelt enighet i referansegruppen at det er viktig å orientere om kulturminnenes verdi om man vil beskytte de, noe som er mulig gjennom en forvaltningsplan.

Dieselutslipp på Skomvær

Det ble vist kart over omfanget av utslippet. Skomvær er et sårbart område hvor det er vanskelig å gjøre tiltak. Den beste løsning for opprydding er mest sannsynlig å grave ut jorden for deretter å kompostere den på stedet. Det blir en befaring i løpet av våren med Kystverket, og Fylkesmannen skal følge opp på saken. Områdene er blitt dekket over for å unngå at fugler kommer i kontakt med oljen. Det skal ikke være noen helsemessig fare for mennesker.

Tiltak

Diskusjon om det er aktuelt med kursing av kommersielle aktører i forhold til hensynsfull ferdsel nært sjøfuglkoloniene. Dette oppfattes ikke som et problem på Røst. Det vil være mer hensiktsmessig å henvende seg mot andre båtbrukere. Det ble gitt eksempler på hvordan folk har det gøy ved eksempelvis å kjøre tett på lundeflokker som ligger i havoverflaten. De fleste turister leier båt og kan nås med informasjon på utleieplasser. Det kan utarbeides retningslinjer for ferdsel i verneområdet som kan gjøres tilgjengelig på utleieplassene og på nett.

Kommunen påpeker at mange tror at det er blitt ferdselsforbud på Vedøya etter at det er kommet opp verneskilt. FMNO opplyser om at en forvaltningsplanprosess vil hjelpe til med få frem budskapet om hva som er lov og hva som ikke er lov i det vernede område. Informasjonsskilt om verneområdene burde plasseres på Skomvær fyr, ved overnattingsstedene på Røst og ved turistinformasjonen ved fergeleiet.

Retningslinjer for bruk av området

Landbruk

FMNO opplyste om at beite og slått er positivt for landskapet og at det er mulig å gå i land i hekkeperioden for å se til dyrene.

Beitelaget opplyser om det av og til brukes bufehund til sanking. Alle sauer klippes før de settes i fjellet og det er blitt mindre vanlig med klipping på sommeren. Ikke noe permanente gjerder på Herynken. FMNO: Det er viktig å ha en dialog med FMNO angående hvor gjerder skal settes opp i området. Det må søkes om dispensasjon for å sette opp gjerder.

NOF påpeker at det har vært litt problemer med en samlegrind på Herynken som stod uheldig i forhold til lundens inn- og utflyging. Det er viktig at gjerder går på langs og ikke på tvers av fjellet.

Fiske

FMNO opplyser om at det åpent for fiske i området og at det i kommuneplanen er satt av 2 områder for akvakultur (A6 og A7).

Friluftsliv og ferdsel

Kommunen får en del spørsmål angående oppsetting av kamuflasjetelt og har henvist til Fylkesmannen. FMNO har ikke fått slike henvendelser.

Jeger- og Fiskeforeningen vil gjerne vite om det lov å ligge i soveposen og om det vil være mulig å tilrettelegge for teltplasser i nærheten av hytter. Det er av og til behov for å slå opp telt på sommeren når folk har med seg ekstra gjester til hyttene sine. FMNO informerte om at det må søkes dispensasjon.

NOF mener at det ikke bør være aktuelt å legge til rette for teltplasser på Storfjellet. FMNO henviser til forskrift hvor det står at teltoppslag og oppsetting av kamuflasjeinnretninger forbudt i hele området. Med kamuflasje menes ikke at man f.eks. sitter i sovepose/fjellduk for å ta bilder.

Det opplyses om at det er rotter på Vedøy, men det er ikke hverken oter eller mink.

Hytter og flytebrygger

FMNO: Det er åpent for vedlikehold av hytter i landskapsvernområdet. Det er åpnet for oppsetting av to nye hytter på Sandøya og Storfjellet. Bestemmelsene er like de som er i kommuneplanen for Røst.

Kommunen opplyser om at det er en hytte som er revet på Storfjellet. Det var planlagt å bygge en ny og de har støpt fundament. Det er også en annen hytte i Storfjellet som er blitt revet. Det sørlige området for nybygging på Storfjellet ikke er egnet for hyttebygging.

FMNO opplyser om at i en søknad om de nye hyttene vil det være vesentlig å ta hensyn til landskapet og kulturminner.

FMNO foreslår soner til bruk i den praktiske forvaltning. Sonene peker ut områder som vil påvirkes minst av tiltak som flytebrygger o. lign. Grunneier Arnfinn Ellingsen lurer på når i forvaltningsplanprosessen man bør gå videre med en eventuell plan om flytebrygge. FMNO svarer at det går fint an å søke om det nå. Kommunen opplyser om at det ligger en ikke omsøkt flytebrygge på Storfjellet, i tillegg til en del fortøyninger.

RJFF påpeker at en eventuell dispensasjon til flytebrygge bør ha som vilkår at den kan brukes av alle, men det vil ikke være mulig for kommunen å legge det inn som vilkår. RJFF savner en sone 2 på Vedøya og siden det er en hytte i hyttebukta (inntegnet på kart). Det er ønskelig å søke NINA om å få bruke den hytta som JFF hytte.

Ferdsel

Det er populært å reise ut for å se på skulpturlandskap Nordland som er etablert nord på Vedøya.

Motorferdsel

Forbudt på land, lavtflyging under 300 m forbudt. Det er kjent på Røst at både Widerøe og jagerfly går lavt i verneområdene. FMNO vil gjerne ha beskjed hvis det oppdages lavtflyging.

Fylkesmannen har hatt møte med Kystverket angående helikopterflyging og skal starte arbeidet med endring av verneforskriften for å kunne åpne for flyging i akutte situasjoner. Kystverket kan ikke fly helt til Skomvær over vann ved frakting av last. Viktig å sikre at flygingen foregår over 300 moh. i verneområdene.

Forskning og undervisning

FMNO gir dispensasjon til forskningen som foregår i verneområdene. Forskningen som foregår gir viktig kunnskap om hva som faktisk skjer med sjøfuglene i området. FMNO påpeker at de største delene av verneområdene ikke har ferdselsforbud. Det er kun de tre Nykene som har ferdselsforbud i hekketiden.

Arnfinn Ellingsen har opplevd at journalister ikke har fått tillatelse til ilandstiging og vil gjerne påpeke at den fjerde statsmakten ikke bør stenges ute. Slike avslag på generell begrunnelse bør ikke forekomme. FMNO har ikke opplevd å avvise media uten god grunn. FMNO påpeker at det ved søknad om ferdsel i Nykan naturreservat er viktig med begrunnelse om hvorfor ferdsel må skje i området i perioden med ferdselsforbud.